

ความมั่นคงเชิงบูรณาการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

Integrated Stability of Rubber Agriculturists in the Area of Sisaket Province

วิชชุดา วงศ์พานิชย์

Witchuda Wongpanit

อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Lecturer in Political Science Program, College of Law and Government, Sisaket Rajabhat University

บทคัดย่อ

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยถือว่าเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก จากสถานการณ์ที่ผ่านมาจนถึง ณ ปัจจุบัน ถือว่าไทยยังคงเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจของยางพารา และอุตสาหกรรมยางพารา เป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญของไทย แต่ปัญหาที่สำคัญของเศรษฐกิจยางพารา คือ “ปัญหาราคายางตกต่ำ” ที่เป็นปัญหาสำคัญและมีผลกระทบต่อความมั่นคงของเกษตรกรผู้ปลูกยางเป็นอย่างมาก จึงเห็นความสำคัญของปัญหาความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกรผู้ปลูกยาง ซึ่งมีแนวโน้มเป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาการสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แยกตามวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดไว้ 2 กลุ่ม ด้วยกันคือ กลุ่มประชากรสมาชิกของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 10,870 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน และพนักงานสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 5 คน และพี่เลี้ยง จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 10 คน เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า การบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรที่มีผลต่อการเรียนรู้การคงอยู่ที่ยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องของผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของตลาด ด้านการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันมีความคิดเห็นว่าการหรือสถาบันเกษตรกรที่มีการดำเนินการต่อเนื่องและมีฐานข้อมูลกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา มีความคิดเห็นว่ามาตรฐานคุณภาพจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานของกรมวิชาการเกษตร และด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร มีความคิดเห็นว่าการให้บริการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว ตามเวลาซึ่งมีผลการวิเคราะห์ที่มีค่ามากที่สุด

การจัดการเชิงเรียนรู้ที่มีผลต่อการปรับตัวตามฐานกลไกการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเขตพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า สภาพการบริหารจัดการตามภารกิจด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมมากที่สุด รองลงมา คือ สภาพการบริหารจัดการด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร สภาพการบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร และน้อยที่สุด คือ สภาพการบริหารจัดการด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา เป็นรูปแบบที่ควรปรับปรุงมากที่สุด ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้การคงอยู่ที่ยั่งยืน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพ ในการปฏิรูปเกษตรกรชาวสวนยางเน้นพึ่งพาตนเอง อยู่แบบพอเพียง และต้องลดการขอความช่วยเหลือจากรัฐ การปฏิรูปสวนยางให้เปลี่ยนการทำสวนยางแบบเชิงเดี่ยวเป็นการทำสวนยางแบบยั่งยืน โดยชาวสวนยางรายย่อยไม่จำเป็นต้องปลูกยางอย่างเพียงอย่างเดียว

แนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงเชิงบูรณาการที่มีต่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมมาตรการด้านการผลิต ให้คำแนะนำชาวสวนยางรายย่อยปรับเปลี่ยนสวนยางพาราที่พึ่งพาพืชเศรษฐกิจชนิดเดียวไปสู่ระบบเกษตรกรรมที่หลากหลายทางชีวภาพและพันธุกรรมพืชในรูปแบบที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน สนับสนุนให้ชาวสวนยางรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่และให้ความรู้ ส่งเสริมการอบรม

เรื่องอาชีพเสริมเพื่อหารายได้ การแนะนำปลูกพืชแซมที่ทดแทน กำหนดมาตรการรักษาเสถียรภาพราคายางเพื่อรองรับความผันผวนของราคายาง ขอความร่วมมือเกษตรกรชาวสวนยางลดหรือชะลอเวลากรีดยาง และหน่วยงานภาครัฐนำยางพาราไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ในประเทศเพิ่มมากขึ้น ลดการพึ่งพิงการส่งออกในรูปแบบวัตถุดิบมาเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ ที่เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ ความมั่นคงเชิงบูรณาการ, เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา, ศรีสะเกษ

ABSTRACT

Rubber is a crop in Thailand. To which Thailand is a manufacturer and exporter in the world. Kurdistan projected from the past to the present, Thailand is still the leader of timber economy. And rubber industry A key industry of Thailand But the problems of the economy are rubber “issue price slump” is a major problem and is affecting the stability of the rubber growers are enormous. Thus, the importance of stability problems in the career of rubber growers. This trend is a key issue for the development of a stable career and income for farmers

Population used in this research were classified by purpose. The two groups defined by researcher were: 10,870 population of Rubber Replanting Aid Fund of Sisaket Province with 370 samples and five staffs of the Office of Rubber Replanting Aid Fund of Sisaket Province with five facilitators, total of 10 people. The tools used in this research was questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and structured interview which were analyzed by descriptive method.

The findings revealed integration of agricultural management that affected learning of sustainable livelihood of rubber agriculturists in the area of Sisaket Province that: The opinion on increasing efficiency aspect showed that there was efficiency of the production process that met the market need. The opinion on development aspect showed that the groups or agricultural institutions had continual operation and also had the correct and modern database of groups or agricultural institutions. The opinion on rubber market system development aspect showed that the rubber quality needed to meet the standard of the Department of Agriculture. And the opinion on enhancing organizational management aspect showed that the service of government officials was convenient, fast, on time with the highest on analysis result.

Learning management affecting marketing mechanism adaptation of rubber agriculturists in the area of Sisaket Province, it was found that the management condition in the mission of increasing production efficiency aspect was in the most appropriate level followed by management condition of building stability for agriculturists and agricultural institutions aspect and organizational management condition in enhancing organizational management aspect. While, management condition in rubber market system development aspect was the least and should be improved most. Moreover, the factors that affected learning of sustainable livelihood, it was found that the rubber agriculturists had learning process in occupation to reform rubber agriculturists focusing on self-reliance, sufficient living and support request reduction from state. The rubber plantation reform was to change the production of rubber plantations in monoculture method to be a sustainable rubber plantation. The small rubber agriculturists did not need to grow only rubber.

The approach to strengthen integrated stability toward the rubber agriculturists in the area of Sisaket Province are: Government should promote measures in the field of manufacturing. Advise the

rubber plantations that rely on minor modifications to the system single-crop agricultural biodiversity and genetic forms of supporting each other. Encourage rubber band networking between local farmers and educate. Promote professional training for income. Recommended Plants grown as substitutes. Measures to stabilize rubber prices to accommodate fluctuations in the price of rubber. Help reduce or delay rubber latex and rubber to the public sector for the benefit of industry sectors. In increasing Reduce reliance on exports as a raw material. The different types of products The benefits and added value even more.

Keywords: Integrated Stability, Rubber Agriculturists, Sisaket

บทนำ

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของประเทศไทย และภูมิภาคอาเซียน ซึ่งประเทศไทยถือว่าเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก จากสถานการณ์ที่ผ่านมาจนถึง ณ ปัจจุบัน ถือว่าไทยยังคงเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจของยางพารา และอุตสาหกรรมยางพารา เป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญของไทย เป็นสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับหนึ่งของไทย โดยในปี 2555 ไทยส่งออกยางพารา 270.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาทะเลจีน และมาเลเซีย เป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกยางพาราธรรมชาติที่สำคัญของโลก โดยทั้ง 3 ประเทศมีพื้นที่การส่งออกรวมกันมูลค่า 672.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเท่ากับ 75 เปอร์เซ็นต์ของการส่งออกยางพาราโลก โดยแบ่งการตลาดยางพาราของไทย เท่ากับ 40 เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าการส่งออกยางพาราโลก ผลิตภัณฑ์ที่ไทยส่งออกเป็นอันดับหนึ่ง คือ ยางแท่ง ซึ่งนอกจากจะเป็นผลิตภัณฑ์ยางพาราที่ไทยส่งออกเป็นอันดับหนึ่งแล้ว ไทยยังเป็นประเทศที่ส่งออกยางแท่งอันดับหนึ่งของโลกด้วย โดยมีสัดส่วน 44.07 เปอร์เซ็นต์ของการส่งออกยางแท่งทั่วโลก ข้อมูลชี้ว่า ตลาดยางแท่งมีแนวโน้มขยายตัวสูง เนื่องจากมีความต้องการใช้ยางแท่งมากขึ้นในอุตสาหกรรมยานยนต์ (ทิศทางยางพาราของไทยสู่อาเซียน AEC, 2558)

แต่ปัญหาที่สำคัญของเศรษฐกิจยางพารา คือ “ปัญหาราคายางตกต่ำ” ที่เป็นปัญหาสำคัญและมีผลกระทบต่อความมั่นคงของเกษตรกรผู้ปลูกยางเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่า นายอุทัย สอนหลักทรัพย์ ประธานสภากรยางพาราแห่งประเทศไทย (2556) กล่าวว่า รัฐบาลพยายามเข้ามาพยุงราคา ตั้งแต่เมื่อต้นปีงบประมาณ ปี 2555 โดยรัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณ 4.5 หมื่นล้านบาท เพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพารา แต่ราคายางในพื้นที่ยังไม่ดีขึ้น เกษตรกรยังขายยางได้ในราคาที่ต่ำกว่าราคาที่รัฐบาลประกาศรับซื้อถึง 22-28 บาท/กก. (ราคาซื้อขายยางในพื้นที่อยู่ที่ 72-78 บาท/กก.) และสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปัญหาราคายางพาราตกต่ำเรื้อรังมากกว่า 1 ปี เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่ให้จำกัดการส่งออกยางพารา ซึ่งส่งผลให้มูลค่าการส่งออกยางพาราของไทยลดลงกว่า 31%

ราคายางพารามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเดือนสิงหาคม 2557 ราคายางดิ่งลงเหลือ 53.63 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งเป็นราคาที่ต่ำสุดในรอบ 5 ปี และเป็นราคาที่ต่ำกว่าต้นทุนการผลิตที่ระดับ 64.90 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางได้รับความเดือดร้อน จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ถูกกล่าวถึงเป็นอย่างมากในปัจจุบันว่า ทำไมราคายางพาราจึงตกต่ำ โดยกฤษฎิ์ พิสิฐศุภกุล (2257) ได้กล่าวถึงสาเหตุหลักที่ทำให้ราคายางตกต่ำอย่างรุนแรง ได้แก่ 1) เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจจีนชะลอตัว ในช่วง 2-3 ปี เศรษฐกิจโลกขยายตัวในอัตราชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเศรษฐกิจประเทศกลุ่ม G3 ประกอบกับเศรษฐกิจจีนซึ่งเป็นผู้นำของโลกอันดับ 1 ของโลก โดยเป็นฐานการผลิตหลักของบริษัทชั้นนำของโลก และเป็นตลาดส่งออกหลักของไทย ที่ผ่านมามีเศรษฐกิจจีนเติบโตในระดับสูงมาตลอด แต่เริ่มชะลอตัวลงอย่างชัดเจนในช่วง 2-3 ปีนี้ ส่งผลให้ความต้องการใช้ยางของโลกอยู่ในระดับต่ำ โดยในช่วงปี 2554-2556 ความต้องการใช้ยางโลกขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 1.9 ในขณะที่ผลผลิตยางโลกขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.1 2) สต็อกยางจีน ณ เมืองชิงเต่าและสต็อกยางไทยอยู่ในระดับสูง ซึ่งเต่าเป็นเมืองที่มีการนำเข้ายางมากที่สุดเพื่อผลิตล้อยาง ที่ผ่านมามีชาวสต็อกยางชิงเต่าเร่งตัวสูงขึ้นโดยเฉพาะในช่วงปลายปี 2556 และ 3) ราคาขึ้นในในตลาดล่วงหน้าของโลกลดลง ราคายางในตลาดล่วงหน้าโตเกียว (TOCOM) และตลาดล่วงหน้าสิงคโปร์ (SICOM) อยู่ในช่วงขาลง เนื่องจากนักลงทุนมีความกังวลกับปัญหาผลผลิตส่วนเกิน (Oversupply) และสต็อกยางที่อยู่ในระดับสูง ขณะที่ความต้องการใช้ยางอยู่ในช่วงชะลอตัว และยังไม่มีการปรับขึ้นตัวของเศรษฐกิจโลกมากนัก ทำให้คาดการณ์ราคายางอนาคตปรับตัวลดลง

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของปัญหาความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกรผู้ปลูกยาง ซึ่งมีแนวโน้มเป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาการสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร เพื่อสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมเป็นการ สร้างมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรและการพัฒนา ศักยภาพในการแข่งขันและการพึ่งพาตนเองของสินค้าเกษตร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาศึกษากระบวนการจัดการ ด้าน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การพัฒนาระบบตลาดยางพารา และการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรและสภาพปัญหาการจัดการจากกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และศึกษาความสัมพันธ์ในปัจจุบันเหล่านี้ จากกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกรที่สามารถปรับตัวได้ตามฐานกลไกทาง การตลาด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ และนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงเชิงบูรณาการ ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรที่มีผลต่อการเรียนรู้การคงอยู่ที่ยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาการจัดการเชิงเรียนรู้ที่มีผลต่อการปรับตัวตามฐานกลไกการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่ จังหวัดศรีสะเกษ
3. เพื่อเสนอแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงเชิงบูรณาการที่มีต่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลในศึกษาการบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรที่มีผลต่อการเรียนรู้การคงอยู่ที่ยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยกำหนดประชากรตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) และศึกษาการจัดการเชิงการเรียนรู้ที่มีผลต่อการปรับตัวตามฐานกลไกการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยเป็นสมาชิกของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 10,870 คน กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 370 คน (เทียบเคียงจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และผู้วิจัยใช้ การสุ่มแบบง่าย (Simple Random sampling) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะไม่แตกต่างกันมาก

1.2 กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงเชิงบูรณาการที่มีต่อเกษตรกร ผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ พนักงานสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 5 คน พี่เลี้ยง จำนวน 10 คน และผู้นำกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา จำนวน 10 คน รวมทั้งหมด 25 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

การศึกษาความมั่นคงเชิงบูรณาการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม ในการศึกษาวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 แบบสอบถามเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป โดยลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และเป็น คำถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) ส่วนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นการบูรณาการ การจัดการภาคเกษตรกรที่มีผลต่อการเรียนรู้การคงอยู่ที่ยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การพัฒนาระบบตลาดยางพารา การเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการจัดการเชิงการเรียนรู้ที่มีผลต่อการปรับตัวตามฐานกลไกการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูก ยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Question)

2.2 แบบสอบถามเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Standardized interview) เป็น การศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับความคิดเห็นแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคง

เชิงบูรณาการที่มีต่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 10 คน ได้แก่ พนักงานสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 5 คน พี่เลี้ยง จำนวน 10 คน และผู้นำกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราจำนวน 10 คน ซึ่งแบบสัมภาษณ์นี้จะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงเชิงบูรณาการที่มีต่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ มีลักษณะคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) หรือเชิงพรรณนาเปิดกว้างให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบตามสะดวก

3. การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาสำหรับการวิจัยไปทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ดังนี้

3.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) เมื่อผู้วิจัยสร้างเครื่องมือแบบสอบถามแล้วได้แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) นอกจากนั้นในรายการประเมินจะให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นรายข้อ เพื่อผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงเครื่องมือวิจัยต่อไป ซึ่งค่า IOC ที่รับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถึงจะนำไปใช้ได้ (ศิริชัย พงษ์ศิริ, 2551, หน้า 65) ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าตั้งแต่ 0.943–1 สามารถนำมาใช้ได้

3.2 การหาความเชื่อมั่น (reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแล้วจากรายการที่มีค่า IOC สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ไปทำการทดลอง (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับประชากรที่ต้องการศึกษา จำนวน 30 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวิธีการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นใช้สูตรหาค่าความเที่ยง โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient - α)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่งด้วยกัน ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อให้ทราบถึงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรรมที่มีผลต่อการเรียนรู้การคงอยู่ที่ยั่งยืน การจัดการเชิงการเรียนรู้ที่มีผลต่อการปรับตัวตามฐานกลไกการตลาด และแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงเชิงบูรณาการที่มีต่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยศึกษาจากสมาชิกของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดศรีสะเกษ และพนักงานสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดศรีสะเกษ

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาจากหนังสือ ตำรา บทความ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ วารสาร รายงานการวิจัย เพื่อนำทฤษฎีและแนวความคิดต่างๆ นำมาประมวลผลความคิดในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยให้มีครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

5.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research) เป็นการนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากเอกสารวารสาร และข้อมูลทางสถิติอื่นๆ ที่ได้ทำการศึกษา เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมทั้งกลั่นกรองเอาใจความที่สำคัญ เพื่อไปใช้ในการกล่าวอ้าง และบรรยายความจากการถอดข้อความจากการสัมภาษณ์โดยคัดเลือกเอาถ้อยความที่กระชับชัดเจน และให้ความหมายตรง หรือใกล้เคียงประเด็นที่ต้องการมากที่สุด

5.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ผลของการสำรวจข้อมูลแบบสอบถาม (Questionnaires) สำหรับความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามในส่วนที่ 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรรมที่มีผลต่อการเรียนรู้การคงอยู่ที่ยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราและการจัดการเชิงการเรียนรู้ที่มีผลต่อการปรับตัวตามฐานกลไกการตลาดของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามในส่วนที่ 2 มีลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

3. นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเสนอข้อมูลความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามในส่วนที่ 3 เป็นการเขียนเชิงพรรณนาเพื่อใช้เป็นแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงเชิงบูรณาการที่มีต่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การพัฒนาระบบตลาดยางพารา และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรรมที่มีผลต่อการเรียนรู้การคงอยู่ที่ยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ลักษณะการถือครองที่ดิน ก่อนทำสวนยางประกอบอาชีพ และแรงจูงใจที่ทำให้เกษตรกรปลูกยางพารา สรุปได้ว่า

ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 85.95 เพศหญิง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 14.05 มีอายุระหว่าง 41–50 ปี จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 51–60 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 33.51 มีอายุระหว่าง 31–40 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 มีอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.32 และมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.24 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 38.92 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 33.78 ปริญญาตรี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.97 อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.76 ประถมศึกษา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.22 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.35 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001–10,000 บาท จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 66.49 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 21.28 ระหว่าง 10,001–15,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7.03 ระหว่าง 15,001–20,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.05 และมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไปจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.35 มีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นที่ดินของตนเอง จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาคือ เช่าที่ดินจากกรมป่าไม้ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 26.49 และเช่าจากนายทุน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.51 ก่อนทำสวนยางประกอบอาชีพเกษตรกรจำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 72.70 รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 ทำงานโรงงาน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.51 ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.62 ค่าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.35 และเป็นพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.54 แรงจูงใจที่ทำให้เกษตรกรปลูกยางพารา คือ ต้องการสินเชื่อ/ต้นพันธุ์ยาง จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 74.59 รองลงมาต้องการสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.16 ต้องการพันธุ์ยางฟรี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.11 ต้องการเปลี่ยนอาชีพจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.05 และเจ้าหน้าที่แนะนำ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.08

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรรมที่มีผลต่อการเรียนรู้การคงอยู่ที่ยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ สรุปได้ว่า

การบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรรม ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 โดยมีความคิดเห็นการดำเนินการในเรื่องของผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของตลาดมีค่ามากที่สุด อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 รองลงมาคือ ใช้วัสดุปลูกที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน ใช้พันธุ์ยางที่เหมาะสม อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 น้อยที่สุด คือการได้รับการแนะนำเกษตรกรในการปฏิบัติดูแลรักษาสวนยางหลังการตรวจสอบสวนยาง อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77

การบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรรม **ด้านการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร** โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 โดยมีความคิดเห็นว่ากลุ่มหรือสถาบันเกษตรกรที่มีการดำเนินการต่อเนื่องและมีฐานข้อมูลกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันมีค่ามากที่สุด อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 รองลงมาคือ มีเครือข่ายสถาบันเกษตรกรระดับอำเภอ จังหวัด และระดับประเทศครอบคลุมพื้นที่ที่เกษตรกรปลูกยาง อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 น้อยที่สุด คือ สถาบันเกษตรกรสามารถพึ่งพาซึ่งกันและกันทั้งในด้านการผลิต แปรรูป และการตลาด รวมทั้งสร้างอำนาจในการเจรจาต่อรองอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51

การบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรรม **ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา** โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 โดยมีความคิดเห็นว่ามาตรฐานคุณภาพยางต้องเป็นไปตามมาตรฐานของกรมวิชาการเกษตรมีค่ามากที่สุด อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 รองลงมาคือ ราคาซื้อ-ขายในตลาดยางพาราระดับท้องถิ่นของ สกย. สูงกว่าราคาซื้อ-ขาย ยางในตลาดท้องถิ่น และสามารถใช้เป็นราคาอ้างอิงอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 น้อยที่สุด คือ เกษตรกรชาวสวนยางขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาที่ เป็นธรรมโดยระดับราคาสูงกว่าต้นทุนการผลิตของเกษตรกรอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66

การบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรรม **ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร** โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 โดยมีความคิดเห็นว่าการให้บริการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว ตามเวลาที่มีค่ามากที่สุด อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 รองลงมาคือ มีการบริหารจัดการองค์กรตามระบบประเมินผลบริหารอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 น้อยที่สุด คือ มีสื่อให้ความรู้ (โปสเตอร์, บอร์ดวิชาการ, อุปกรณ์สื่อต่างๆ ที่จำเป็น) อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61

2. ผลการศึกษาการจัดการเชิงเรียนรู้ที่มีผลต่อการปรับตัวตามฐานกลไกการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่สภาพการบริหารจัดการตามภารกิจด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.05 รองลงมา คือ สภาพการบริหารจัดการด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 74.59 และสภาพการบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร คิดเป็นร้อยละ 67.57 และน้อยที่สุด คือ สภาพการบริหารจัดการด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา คิดเป็นร้อยละ 52.70 เป็นรูปแบบที่ควรปรับปรุงมากที่สุด

3. ผลการศึกษาเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เป็นตัวช่วยให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้และการกระทำหรือการตอบสนองที่มีผลต่อการปรับตัวตามฐานกลไกการตลาด

ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้การคงอยู่ที่ยั่งยืน เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพ ดังนี้ ปฏิรูปเกษตรกรชาวสวนยางเน้นพึ่งพาตนเอง อยู่แบบพอเพียง และต้องลดการขอความช่วยเหลือจากรัฐ การปฏิรูปสวนยางให้เปลี่ยนการทำสวนยางแบบเชิงเดี่ยวเป็นการทำสวนยางแบบยั่งยืน โดยชาวสวนยางรายย่อยไม่จำเป็นต้องปลูกยางอย่างเพียงอย่างเดียว ให้ลดจำนวนต้นยางต่อ 1 ไร่ และปลูกยางแบบผสมผสาน สร้างแรงจูงใจในการปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน จะสามารถจำกัดจำนวนต้นยางและปริมาณน้ำยางในตลาดได้ โดยการยางแห่งประเทศไทยมีการจ่ายเงินเพื่อสร้างแรงจูงใจเพิ่มเติม ปฏิรูปการผลิตและการแปรรูปเกษตรกรรวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพ ส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือ สหกรณ์ชาวสวนยาง เพื่อจะได้ทำหน้าที่ในการรวบรวมน้ำยาง รวบรวมยาง และนำมาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม หากมีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นแล้วจะสามารถทำการตลาดต่อไป ความต้องการการสนับสนุน จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในความสามารถให้การสนับสนุนเพื่อช่วยเหลือชาวสวนยาง ยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง การปลูกพืชเศรษฐกิจแซมสวนยางพาราทางเลือกเพื่ออยู่รอดของเกษตรกร เป็นการแก้ปัญหายางพาราเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต โดยรัฐบาลได้อนุมัติเงินจำนวน 1 หมื่นล้านบาท สำหรับโครงการสนับสนุนสินเชื่อเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยเพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรประกอบอาชีพเสริมในสวนยาง ช่วยให้มีรายได้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการทำสวนยางพาราเพียงอย่างเดียว

สภาพปัญหาของเกษตรกรมีผลต่อการปรับตัวตามฐานกลไกการตลาด จากสถานการณ์ยางพาราที่ตกต่ำ ส่งผลกระทบต่อเกษตรกร ทั้งรายได้ที่ลดลงไม่เพียงพอกับ ค่าใช้จ่าย รวมทั้งภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้น จากการกีดกันในช่วงที่ราคายางพาราอยู่ในระดับสูง เกษตรกรหลายรายมีการสร้างหนี้และเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย การผลิตจึงเป็นการผลิตแบบครอบครัว ใช้ระบบบริดจ์ ส่งผลให้ต้นทุนต่อกิโลกรัมจะสูงขึ้น ถ้าไรที่เกษตรกรควรจะได้รับการผลิตจึงลดลงด้วย และสภาพปัญหาโดยทั่วไปที่เกิดจากโรคระบาด สภาพอากาศแห้งแล้ง ทำให้น้ำยางได้น้อย สภาพดินเสื่อม ทำให้ได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลง

4. ผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงเชิงบูรณาการที่มีต่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต มีหน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางมีส่วนร่วมในการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางปรับเปลี่ยนวิธีการทำสวนยาง เพื่ออนุรักษ์ดิน และสนับสนุนการปลูกพืชร่วมยาง การส่งเสริมมาตรการด้านการผลิต ให้คำแนะนำชาวสวนยางรายย่อยปรับเปลี่ยนสวนยางพาราที่พึ่งพาพืชเศรษฐกิจชนิดเดียวไปสู่ระบบเกษตรกรรมที่หลากหลายทางชีวภาพและพันธุกรรมพืชในรูปแบบที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะลดต้นทุนในการด้านการบำรุงรักษา ลดความเสี่ยงจากผลผลิตชนิดเดียวแต่ทำให้เป็นแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือน

ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร มีการสนับสนุนให้ชาวสวนยางรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ และให้ความรู้ฝึกอบรมเจ้าของสวนยางและแรงงานที่ดูแลสวนยางเกี่ยวกับการลดต้นทุนการปลูกยางพารา แนะนำการทำปุ๋ยเองจากวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นจะทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการลงทุนที่ต่ำลง ส่งเสริมการอบรมเรื่องอาชีพเสริมเพื่อหารายได้ การแนะนำปลูกพืชแซมทดแทน การปลูกพืชชนิดเดิม

ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา จากปัญหาคาขายตกต่ำสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางได้กำหนดมาตรการรักษาสถียรภาพราคายางเพื่อรองรับความผันผวนของราคายาง โดยขอให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ให้สินเชื่อแก่สถาบันเกษตรกรเพื่อแปรรูปยาง และเก็บสต็อกไว้ ขอความร่วมมือเกษตรกรชาวสวนยางลดหรือชะลอเวลากรีดยาง ส่วนการแก้ปัญหาของภาคเกษตรกร ได้ขอความร่วมมือให้เกษตรกรชะลอการกรีดยางหรือลดปริมาณวันกรีดยางในช่วงนี้ลง เพื่อให้ปริมาณยางในท้องตลาดลดลง ดูแลบำรุงรักษาสวนยางพาราในช่วงชะลอการกรีดยาง เพื่อให้ต้นยางพาราได้มีโอกาสดก และพร้อมให้ผลผลิตอย่างเต็มที่ในการกรีดยางต่อไป

ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยาง ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมในการปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาเป็นการปลูกแบบผสมผสาน เกษตรกรชาวสวนยางที่โค่นยางแล้วปลูกใหม่หันมาปลูกแบบผสมผสานมากยิ่งขึ้น หน่วยงานภาครัฐฐานยางพาราไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ในประเทศเพิ่มมากขึ้น ลดการพึ่งพิงการส่งออกในรูปแบบวัตถุดิบ มาเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ ที่เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น และยังจัดสวัสดิการให้กับเกษตรกรรายย่อยในรูปแบบเดียวกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยมีการตั้งคณะกรรมการที่มีเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยเข้าร่วมบริหารเงินกองทุนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกรชาวสวนยาง

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความมั่นคงเชิงบูรณาการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยสรุปอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นสำคัญต่างๆ ดังนี้

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาการศึกษาการบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรรมที่มีผลต่อการเรียนรู้ การจัดการเชิงเรียนรู้ที่มีผลต่อการปรับตัวตามฐานกลไกการตลาดและเสนอแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงเชิงบูรณาการที่มีต่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ จากผลการศึกษาวิจัย การบูรณาการการจัดการภาคเกษตรกรรมที่มีผลต่อการเรียนรู้ การคงอยู่ที่ยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องของผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของตลาด ด้านการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานต่อเนื่องและมีฐานข้อมูลกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา มีความคิดเห็นว่ามาตรฐานคุณภาพยางต้องเป็นไปตาม

มาตรฐานของกรมวิชาการเกษตร และด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร มีความคิดเห็นว่าการให้บริการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว ตามเวลาซึ่งมีผลการวิเคราะห์มีค่ามากที่สุด

สอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2545, หน้า 8) ที่กล่าวถึง กระบวนการการบริหารจัดการเป็นกระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร ซึ่งกระบวนการการบริหารจัดการสามารถแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกันได้อย่างมีปฏิสัมพันธ์สอดคล้องและต่อเนื่อง การบริหารจัดการเป็นการกำหนดทิศทางของหน่วยงาน กลุ่มงาน หรือการดำเนินงานในหน้าที่ต่างๆ ให้ใช้ทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร

ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้การคงอยู่ที่ยั่งยืน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพ ในการปฏิรูปเกษตรกรชาวสวนยางเน้นพึ่งพาตนเอง อยู่แบบพอเพียง และต้องลดการขอความช่วยเหลือจากรัฐ การปฏิรูปสวนยางให้เปลี่ยนการทำสวนยางแบบเชิงเดี่ยวเป็นการทำสวนยางแบบยั่งยืน โดยชาวสวนยางรายย่อยไม่จำเป็นต้องปลูกยางอย่างเพียงอย่างเดียว

สอดคล้องกับแนวคิดแนวทางในการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ที่ยังคงยึดแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8–11 โดยยึด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างความสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) สอดคล้องกับแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สอดคล้องกับผลการวิจัยที่เกษตรกรชาวสวนยางต้องพึ่งพาตนเอง อยู่แบบพอเพียง และต้องลดการขอความช่วยเหลือจากรัฐ

แนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงเชิงบูรณาการที่มีต่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมมาตรการด้านการผลิต ให้คำแนะนำชาวสวนยางรายย่อยปรับเปลี่ยนสวนยางพาราที่พึ่งพาพืชเศรษฐกิจชนิดเดียวไปสู่ระบบเกษตรกรรมที่หลากหลายทางชีวภาพและพันธุกรรมพืชในรูปแบบที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะลดต้นทุนในด้านการบำรุงรักษา ลดความเสี่ยงจากผลผลิตชนิดเดียวแต่ทำให้เป็นแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร มีการสนับสนุนให้ชาวสวนยางรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ และให้ความรู้ ลดต้นทุนการปลูกยางพารา ส่งเสริมการอบรมเรื่องอาชีพเสริมเพื่อหารายได้ การแนะนำปลูกพืชแซมที่ทดแทน ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา ควรกำหนดมาตรการรักษาเสถียรภาพราคายางเพื่อรองรับความผันผวนของราคายาง ขอความร่วมมือเกษตรกรชาวสวนยางลดหรือชะลอเวลากรีดยาง และด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมในการปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาเป็นการปลูกยางแบบผสมผสาน หน่วยงานภาครัฐนำยางพาราไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ในประเทศเพิ่มมากขึ้น ลดการพึ่งพิงการส่งออกในรูปแบบวัตถุดิบ มาเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ ที่เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของฝ่ายวิจัยและแผน สำนักงานสงเคราะห์กองทุนสวนยาง (2552) การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาสวนยางพาราการสงเคราะห์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” จากการศึกษาที่เกษตรกรต้องการให้ สกย. ช่วยเหลือพบว่า เกษตรกรเจ้าของสวนยางพาราพ่นการสงเคราะห์ประสบปัญหาและอุปสรรคในการทำสวนยางหลายด้าน ต้องการให้รัฐเข้ามาช่วยเหลือ

สอดคล้องกับผลการวิจัยที่เกษตรกรต้องการให้หน่วยงานภาครัฐนำยางพาราไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ในประเทศเพิ่มมากขึ้น ลดการพึ่งพิงการส่งออกในรูปแบบวัตถุดิบ มาเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ ที่เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ชาวสวนยางและองค์กรชาวสวนยางควรมีการบูรณาการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายพลังความคิด เพื่อกำหนดบทบาทในการบริหารจัดการในกิจกรรมการผลิตที่สำคัญ เช่น การปรับพื้นที่เพื่อการผลิต รูปแบบการผลิตและการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. เกษตรกรชาวสวนยางมีส่วนร่วมในการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ควรส่งเสริมให้ชาวสวนยางรายย่อยปรับเปลี่ยนสวนยางพาราที่พึ่งพาพืชเศรษฐกิจชนิดเดียวไปสู่ระบบการเกษตรกรรมที่หลากหลายโดยยึดรูปแบบที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์โดยธรรมชาติ

3. แนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงเกษตรกรชาวสวนยางควรลดความเสี่ยงจากการผลิตพืชชนิดเดียวเพิ่มพูนผลผลิตอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและท้องถิ่น โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มประสานงานสหกรณ์อาเซียน กองแผนงาน AEC 2015. 2558. **ทิศทางยางพาราของไทยสู่อาเซียน AEC.**

กรุงเทพมหานคร.

บุญชม ศรีสะอาด. 2543. **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6).** กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

ภักดี บุญเจริญและคณะ. 2552. **คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง.

กฤษณี พิสิฐศุภกุล. 2257. **เบื้องหลังตลาดและการกำหนดราคายางพาราไทย.** สงขลา: ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้.

ศิริชัย พงษ์ศิริ. (2551). **การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2545). **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทไทมอน อิน นิสสินีตเวลล์ จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). **ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม**

แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.